

PROGRAM:

12 września 2019

godz. 15.00-18.00

Anna Królicza

Fenomen teatru tańca

Choć „teatr tańca” (*Tanztheater*) jest już pojęciem historycznym, niebywała kariera tego pojęcia przypomina o wielkiej sile oddziaływania zjawiska w historii tańca. W Polsce również jesteśmy spadkobiercami tej tradycji i własnymi ścieżkami ją kontynuujemy. Pięcioro różnych choreografów (Johan Kresnik, Pina Bausch, Suzanne Linke, Reinhild Hoffman i Gerhard Bohner) mniej więcej w tym samym czasie zaczęli tworzyć estetykę nowego zjawiska w tańcu, która dzięki ogromnej popularności Tanztheater Wuppertal Pina Bausch cieszyła się wielkim zainteresowaniem na całym świecie. Na czym polegał fenomen teatru Piny Bausch i teatru tańca? Pierwszą kluczową zmianą był odmienny proces twórczy w pracy nad spektaklami, który wiązał się ze zmianą relacji choreograf-tancerz – co znalazło odbicie także w jego nowej pozycji i statusie – oraz odwróceniem toku narracji. Inny proces twórczy spowodował, że w teatrze tańca powstała nowa jakość spektakli, odmienny język i estetyka. Wychodząc od zagadnień historycznych, wspólnie z uczestnikami zajęć chciałabym przyjrzeć się także polskiej praktyce scenicznej i pracom artystów, którzy określają swoje spektakle mianem teatru tańca, a także zwrócić uwagę na zmiany zapowiadające już nadejście kolejnych estetyk. Interesuje mnie także rozmontowanie konstruktów teatru tańca w kontekście współczesnych praktyk choreograficznych i krytycznych.

Anna Królicza

Fot. Kamila Buturla

Kurorka, krytyczka oraz historyczka tańca. Ukończyła teatrologię oraz rusycystykę na Uniwersytecie Jagiellońskim. Studiowała Zarządzanie kulturą na UJ. Autorka książek: *Sztuka do odkrycia. Szkice o polskim tańcu* (Tarnów, 2011), *Pokolenie solo* (Kraków, 2013), cykl wywiadów stworzonych w ramach stypendium twórczego Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w 2012 roku. Redaktorka i kurorka albumu *„Nienasycone spojrzenie. Fotografia tańca* (Tarnów / Warszawa, 2017). Jedna z autorek antologii: *Schlemmer | Kantor*, pod red. Małgorzata Leyko, (Kraków, 2016); *Nowy taniec. Rewolucje ciała* (Warszawa,

2012); *20-lecie. Teatr polski po 1989* (Kraków, 2010), *Publiczność (z)wymyślana. Relacje widz-scena we współczesnej praktyce dramatopisarskiej i inscenizacyjnej* (Kraków 2009). W latach 2016-2019 kuratorka i koordynatorka ds. programowych w Polskim Teatrze Tańca w Poznaniu. Do jej najważniejszych projektów kuratorskich należą: *Maszyna choreograficzna* i jej druga odsłona: *Schlemmer. Analogie* (2013-2016) realizowane w krakowskiej Cricotece; *Z perspektywy żaby* (2015) oraz *Archiwum ciała* (2013) przeprowadzone w Centrum Kultury „Zamek” w Poznaniu. Była członkinią Komisji Artystycznej Polskiej Platformy Tańca w latach 2008, 2012, 2017 oraz przewodniczącą Rady Programowej ds. Tańca Instytutu Muzyki i Tańca w latach 2011-2013.

---

26 września 2019

godz. 15.00-18.00

Regina Lissowska-Postaremczak

Film tańca

Spotkanie warsztatowe będzie poświęcone tematyce filmu tańca oraz wyzwaniom, jakie ta hybrydyczna forma stawia przed współczesnym krytykiem. Przyjrzymy się fenomenowi i niezwyklej dynamice rozwoju tego obszaru twórczości tanecznej, kontekstom powstawania oraz specyfice funkcjonowania filmów tańca na „rynku sztuki”. Uczestnicy zapoznają się również z niezbędną terminologią i narzędziami analitycznymi związanymi z opisem dzieła filmowego. Na przykładach wybranych filmów z ostatnich lat, oraz w oparciu o teksty krytyczne, wspólnie przeanalizujemy strategie twórcze i środki wyrazowe, które niesie ze sobą ujęcie tańca poprzez medium filmu.

Regina Lissowska-Postaremczak

Teatrolożka, badaczka i krytyczka tańca, kuratorka programów filmowych. Absolwentka Wiedzy o Teatrze i Filologii Polskiej na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, oraz Choreografii i Teorii Tańca Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie. Obecnie doktorantka Katedry Dramatu, Teatru i Widowisk UAM i wykładowca na kierunku Taniec w Kulturze Fizycznej na AWF w Poznaniu.

Autorka tekstów o tańcu publikowanych m.in. w „Studia Choreologica”, miesięczniku „Teatr”, CriticalDance, e-teatr.pl oraz w licznych monografiach. Jako krytyczka współpracuje z portalem taniecPOLSKA.pl. Od 2014 roku kuratorka *Dances with Camera*, międzynarodowego konkursu i programu filmów tańca w ramach Short Waves Festival. Jako kuratorka współpracuje także z Centrum Sztuki Tańca w Warszawie, gdzie w ramach programu *Kino Tańca* zrealizowała dotąd dwa cykle prezentacji filmów tańca: *Body.mov* (2018) oraz *Focus na taniec* (2019).

Jako reżyserka współpracowała z Teatrem Wielkim w Poznaniu – opera *Mikołajek i inne chłopaki* Radosława Matei w ramach *Laboratorium Opery* (2015), oraz *MovING Opera: Wilda* (2017). Autorka choreografii realizowanych m.in. w Tanzfabrik oraz w ACUD

Theater w Berlinie, Teatrze Muzycznym i Ratsgymnasium w Stadthagen. Jako choreografka współtworzyła spektakl multimedialny *ROMEK*, inaugurujący obchody rocznicy

Poznańskiego Czerwca '56 w CK Zamek w Poznaniu (2016).

---

3 października 2019

godz. 15.00-18.00

Anna Królicza

Archeologia tańca

Zainteresowanie rekonstrukcjami w ostatnich latach zyskało na znaczeniu, o czym świadczy zarówno obecność ich samych, jak i spektakli z nurtu archeologii tańca na wiodących europejskich festiwalach tanecznych. W 2017 roku, w listopadzie lipski festiwal euro-scene został zaprogramowany pod hasłem „Wykopalisk” [Ausgrabungen], a w jego programie znalazły się rekonstrukcje historycznych choreografii. Jednak rekonstrukcja to nie jedyny sposób mówienia o przeszłości w tańcu, coraz popularniejszą formą jest także archeologia tańca, którą można rozumieć jako wariację na temat rekonstrukcji. Może też zawierać w sobie rekonstrukcję, ale wychodzi poza jej formę. Choreografowie niczym badacze, historycy czy właśnie archeolodzy tańca zbierają informacje i materiały, zarówno opierając się na tradycji ustnej, jak i pisanej. Porządkują, kolekcjonują materiały i wyciągają wnioski. Na podstawie fotografii, programów i recenzji próbują odtworzyć zdarzenia minione, nauczyć się partytury spektakli od żyjących choreografów lub ich uczniów. Celem archeologów tańca jest stworzenie narracji pomiędzy przeszłością a współczesnością, z akcentem na zmianę perspektywy współczesnego odbiorcy. Archeologia tańca jest jednym z nurtów obecnych w aktualnej praktyce choreograficznej. Bliższe przyjrzenie się zagadnieniu pozwoli lepiej poznać współczesne tendencje rządzące sceną i wypracować narzędzia do opisu i analizy współczesnych spektakli z tego nurtu. Podczas wykładu będziemy rozmawiać o spektaklach Martina Nachbara, Olgi de Soto oraz Oli Maciejewskiej i Fabiána Barby.

---

10 października 2019

godz. 15.00-18.00

Joanna Leśnierowska

Wokół reżyserii światła, dramaturgii i choreografii obrazu. O tworzeniu wizualnych metafor

„Światło posiada plastyczność graniczącą z cudem” pisał już na progu XX wieku Adolphe Appia, zainspirowany i zafascynowany rozwojem oświetlenia scenicznego, przeczuwający bliskie narodziny nowej teatralnej profesji – reżyserii światła. Od tamtego czasu ważna i wieloraka rola światła w przedstawieniu wydaje nam się oczywista. Ale czy na pewno? Pomijając funkcje dekoracyjne, w obszarze współczesnej choreografii światło zyskuje ważną rolę dramaturgiczną: stwarzanie nastroju, rytmizację przedstawienia, organizację czasu i przestrzeni scenicznego, a często nie mniej istotną – semantyczną: zadanie budowania obrazu, kontekstualizowania treści, multiplikowania znaczeń. A co najważniejsze, choć zdawałoby się banalne – po prostu sprawiania, że to, co na scenie, staje się szczególnie u w i d o c z n i o n e, a tym samym: w i d z i a l n e – możliwe do postrzeżenia/zrozumienia. W ramach zajęć – w oparciu o konkretne przykłady i moją własną praktykę, przyjrzymy się temu jak światło – często jedyna scenografia spektaklu – zyskuje autonomię w obrębie współczesnej choreografii. Jak może wywoływać określone wzrokowe i emocjonalne reakcje, dialogować z choreografem, budować własne sensy, podprogowo manipulować percepcją, mieć własną dramaturgię i być kolejnym, obok ruchu i muzyki, równoprawnym bohaterem przedstawienia.

Joanna Leśnierowska

Fot. PHOTOHOLICSTUDIO

Kuratorka i krytyczka tańca, która od 2003 roku równolegle rozwija niezależną praktykę jako choreograf i dramaturg/ reżyser światła zarówno w projektach własnych, jak i innych artystów. Jako jedna z pierwszych w Polsce profesjonalnie pisała o współczesnej („Didaskalia”, „Teatr”), a także poza Polską. Wykładała także gościnnie w uniwersytetach w

Poznaniu i Krakowie. W 2004 roku w ramach fundacji Art Stations stworzyła pierwszy w Polsce program rozwoju choreografii Stary Browar Nowy Taniec. Od 2019 roku kuratoruje również dedykowany choreografii program Acziun w szwajcarskim Muzeum Susch.

Jako dramaturg i reżyserka światła współpracowała m.in. z Arkadim Zaidem, Lią Haraki, Martą Ladjąnszki, Jurijem Konjarem, Januszem Orlikiem, Renatą Piotrowską-Auffret, Marią Stokłosą i Agatą Siniarską. Własne prace: *rekonstrukcja* (2011); *Insight* (2013/ razem z Januszem Orlikiem) nagrodzone za najlepszą choreografię podczas Polskiej Platformy Tańca 2014; trio ... (*rooms by the sea*), która zapoczątkowało praktykę pracy z obrazami (*Ćwiczenia w patrzeniu*), *Projekt Yanka Rudzka* (dwa spektakle 2016 i 2018) oraz *blur* (2017) inspirowany świadomy gestem rozmazywania obrazu.

---

24 października 2019

godz. 15.00-18.00

Regina Lissowska-Postaremczak

Nowe technologie w tańcu – wielość perspektyw

Podczas tego spotkania w oparciu o wybrane przykłady dzieł i tekstów przyjrzymy się problematyce interdyscyplinarnych projektów łączących taniec i nowe media oraz wyzwaniom, jakie stawiają one krytyce. Nowe technologie w tańcu i innych sztukach performatywnych już od dawna wykraczają przecież poza sferę narzędziową – to nie tylko nowoczesne gadżety, po które twórcy sięgają, by uatrakcyjnić spektakl. Coraz częściej obserwujemy, jak technologia redefiniuje sztukę każdym poziomie – od koncepcji i procesu twórczego, przez formalne i dramaturgiczne aspekty związane z konstruowaniem dzieła scenicznego, po najbardziej podstawowe relacje nadawczo-odbiorcze. Twórcy wykorzystują zakorzenione w mediach strategie interaktywności, czy modyfikują mechanizmy związane z percepcją. Nowe strategie twórcze wymagają od krytyków wypracowania nowego podejścia do analizy i języka opisu – nierzadko uwzględniających aparat pojęciowy różnych dyscyplin sztuki i nauki, dostosowany do indywidualnej specyfiki opisywanego dzieła.

---

7 listopada 2019

godz. 15.00 – 18.00

Anka Herbut

Oporowe choreografie

Choreografia odszyfrowuje społeczne napięcia i projektuje alternatywne scenariusze, przepracowując procesy spoza obszaru tańca. Ze względu na kontekst polityczno-kulturowy i pozycję, jaką taniec zajmuje dziś na polu sztuki, szczególnie istotną strategią twórczą jest opór. Podczas zajęć będziemy skupiać się więc na tym, jakie praktyki ruchowe tańczące ciała wykorzystują i jakim dramaturgiom podlegają; jak choreografia wytwarza cielesne

tożsamości; jak trenowane są tańczące ciała i jak je to zmienia; co je łączy; co pozwala im poruszać się razem i w jaki sposób poszerzają pole choreografii. Wychodząc od koncepcji *choreografii społecznej* Andrew Hewitta i gruzińskiej Rewolucji z 2018 roku, skupimy się na choreograficznych i dramaturgicznych założeniach *Masakry* (2019) Pawła Sakowicza, *Języków przyszłości* (2018) Ani Nowak i *PIXO* (2017) Marty Ziółek. W oparciu o teksty teoretyczne (m.in. Mark Franko, Susan Leigh Foster, Rudi Laermans) wspólnie będziemy zastanawiać się nad politycznością choreografii. Choreograficzne strategie oporu Anka Herbut bada w ramach Stypendium Badawczego Grażyny Kulczyk z zakresu współczesnej choreografii.

Anka Herbut

Fot. Oskar Sadowski

Dramaturżka działająca na polu choreografii i teatru, krytyczka, badaczka, kuratorka. Łącząc praktykę artystyczną z refleksją teoretyczną, zajmuje się przede wszystkim dramaturgią ruchu, performatyką języka oraz relacjami sztuki i polityki. Współpracowała z Wojtkiem Grudzińskim, Agnieszką Kryst, Ramoną Nagabczyńską, Renatą Piotrowską-Auffret, Pawłem Sakowiczem, Krzysztofem Skoniecznym, Ulą Sickle, Agatą Siniarską, Izą Szostak, Łukaszem Twarkowskim i Martą Ziółek oraz grupami IP Group i Teraz Polisz. Jej teksty wystawiane były m.in. na scenach Litewskiego Narodowego Teatru Dramatycznego, Teatru Wielkiego – Polskiej Opery Narodowej i Teatru Polskiego we Wrocławiu. Współkuratorka „Tymczasowych Stref Autonomicznych” Sceny Tańca Studio (maj – lipiec 2019). Laureatka stypendium badawczego Grażyny Kulczyk z zakresu współczesnej choreografii (2019), w ramach którego realizuje projekt Ruchy oporu. Współpracuje z poświęconym kulturze magazynem kultury „Dwutygodnik”.

---

21 listopada 2019

godz. 15.00-18.00

Katarzyna Słoboda

Taniec (współczesny) a (współczesna choreografia)– spojrzenie badaczki i krytyczki (kwestie percepcji tańca, włączania w obręb tańca technik somatycznych, improwizacja)

W ramach warsztatów porozmawiamy o kwestii percepcji i uważności w tańcu współczesnym na przykładzie Lisy Nelson i Rosalind Crisp, dla których podstawą było przeformułowanie studyjnej i scenicznej praktyki improwizacyjnej. Lisa Nelson (ur. 1949), amerykańska tancerka i performerka, która po doświadczeniach tańca klasycznego, tańca *modern* oraz tańca lat 60, jak i praktyk somatycznych (Body-Mind Centering®) wypracowała własną metodologię pracy zwaną *partyturą zestrainowania* (ang. *tuning scores*). Rosalind Crisp (ur. 1959), australijska tancerka i choreografka, która po odebraniu klasycznego wykształcenia tanecznego, opracowała autorską metodę pracy pozwalającą na dekomponowanie nawykowych i wyuczonych wzorów w ciele (choreografowanie improwizacji). Przeanalizujemy (fragmenty) wideo dokumentacji ich prac, zapoznamy się z kluczowymi tekstami Lisy Nelson, a także krytycznym tekstem na temat uważności i percepcji w tworzeniu i odbiorze tańca.

Katarzyna Słoboda

Fot. Jimmy Kowalski Harmony Art

Kuratorka, badaczka. Pracuje w Dziale Sztuki Nowoczesnej Muzeum Sztuki w Łodzi. Doktorantka w Instytucie Sztuki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. W Muzeum Sztuki w Łodzi współkuratorowała takie wystawy, jak m.in. *Przyjdźcie, pokażemy Wam, co robimy. O improwizacji tańca* (2013) (wraz z Sonią Nieśpiałowską-Owczarek), *Układy odniesienia. Choreografie w Muzeum* (wraz z Mateuszem Szymanówką) (2016) czy *Poruszone ciała. Choreografie nowoczesności* (2016). Współredagowała, m.in. *Robert Morris. Uwagi o rzeźbie. Teksty* (2010), *Przyjdźcie, pokażemy Wam, co robimy. O improwizacji tańca* (2013) czy *Poruszone ciała. Choreografie nowoczesności* (2017). Laureatka stypendium badawczego Grażyny Kulczyk z zakresu współczesnej choreografii (projekt *Choreografie uważności. Studia nad sposobami percepcji i odbioru tańca*) oraz „Młoda Polska 2018”.

---

12 grudnia 2019

godz. 15.00-18.00

Katarzyna Słoboda

Tanec i nowa choreografia a sztuki wizualne – spojrzenie kuratorki, badaczki i krytyczki

W ramach warsztatów przedyskutujemy wzajemne relacje tańca i pola sztuk wizualnych, wskazując na ciekawe relacje pomiędzy choreograficznością i performatywnością. Czy poszerzone rozumienie choreografii może wpływać na bardziej ucieleśnione i kinestetyczne tworzenie wystaw w muzeach i galeriach? Czy instytucje sztuk wizualnych są dla choreografek i tancerzy przestrzeniami konfrontacji z publicznością z zaburzeniem standardowej teatralnej proksemiki? Przeanalizujemy wybrane fragmenty prac oraz przedyskutujemy wybrane teksty takich teoretyczek, jak m.in. Claire Bishop i Dorothei von Hantelmann.